

10.12.2010

A7-0360/ 001-056

MUUDATUSETTEPANEKUD 001-056

Õiguskomisjon

Raport

Tadeusz Zwiefka

A7-0360/2010

Süvendatud koostöö rakendamine abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas

Ettepanek võtta vastu määrus (KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS))

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus

Volitus 2

Komisjoni ettepanek

võttes arvesse nõukogu [...] otsust [...] tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas⁷,

⁷ELT L [...], [...], lk [...].

Muudatusettepanek

võttes arvesse nõukogu **12. juuli 2010. aasta** otsust **2010/405/EL** tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas¹,

¹ELT L **189**, **22.7.2010**, lk **12**.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

(1) Euroopa Liit on seadnud eesmärgiks sellise vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala säilitamise ja arendamise, kus oleks tagatud isikute vaba liikumine. Sellise ala järkjärguliseks loomiseks peaks

Muudatusettepanek

(1) Euroopa Liit on seadnud eesmärgiks sellise vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala säilitamise ja arendamise, kus oleks tagatud isikute vaba liikumine. Sellise ala järkjärguliseks loomiseks on

EL võtma meetmeid piiriülese toimega tsiviilasjades tehtava õiguslase koostöö raames.

vaja, et EL võtab meetmeid piiriülese toimega tsiviilasjades tehtava õiguslase koostöö raames, *eelkõige kui see on vajalik siseturu nõuetekohaseks toimimiseks*.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek

(2) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu *artikli 81 lõikele 3 sätestab perekonnaõiguse piiriülest toimet käsitlevad meetmed nõukogu*.

Muudatusettepanek

(2) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu *artiklile 81 hõlmavad kõnealused meetmed meetmeid, mille eesmärk on tagada liikmesriikides kohaldatavate kollisiooninormide kokkusobivus*.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

(6) Bulgaaria, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Luksemburg, Ungari, Austria, Rumeenia ja Sloveenia teatasid hiljem komisjonile, et nad kavatsesid omavahel sisse seada tõhustatud koostöö *abieluasjades* kohaldatava õiguse valdkonnas, *ja palusid komisjonil esitada nõukogule sellesisulise ettepaneku*. 3. märtsil 2010 võttis Kreeka oma taotluse tagasi.

Muudatusettepanek

(6) *Belgia*, Bulgaaria, *Saksamaa*, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, *Läti*, Luksemburg, Ungari, *Malta*, Austria, *Portugal*, Rumeenia ja Sloveenia teatasid hiljem komisjonile, et nad kavatsesid omavahel sisse seada tõhustatud koostöö *abieluasjades* kohaldatava õiguse valdkonnas. 3. märtsil 2010 võttis Kreeka oma taotluse tagasi.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

(7) Nõukogu võttis [...] vastu otsuse [...] tõhustatud koostöö lubamise kohta

Muudatusettepanek

(7) Nõukogu võttis *12. juulil 2010. aastal* vastu otsuse *2010/405/EL* tõhustatud

abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas.

koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

(8) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 328 lõikega 1 on ette nähtud, et kui seatakse sisse tõhustatud koostöö, on see avatud kõikidele liikmesriikidele, eeldusel et nad vastavad koostööd lubavas otsuses seatud osalemistingimustele. Koostöö on liikmesriikidele avatud ka mis tahes muul ajal, eeldusel et peale nimetatud tingimuste täidetakse koostöö raames juba vastuvõetud õigusaktide nõudeid.

Muudatusettepanek

(8) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 328 lõikega 1 on ette nähtud, et kui seatakse sisse tõhustatud koostöö, on see avatud kõikidele liikmesriikidele, eeldusel et nad vastavad koostööd lubavas otsuses seatud osalemistingimustele. Koostöö on liikmesriikidele avatud ka mis tahes muul ajal, eeldusel et peale nimetatud tingimuste täidetakse koostöö raames juba vastuvõetud õigusaktide nõudeid.

Komisjon ja tõhustatud koostöös osalevad liikmesriigid peaksid tagama, et nad toetavad nii paljude liikmesriikide osalemist kui võimalik. Käesolev määrus peaks kooskõlas aluslepingutega olema tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav üksnes osalevates liikmesriikides.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(9 a) Käesoleva määruse materiaalõiguslik reguleerimisala ja regulatiivosa peaksid olema kooskõlas määrusega (EÜ) nr 2201/2003. Kuid seda ei tuleks kohaldada abielu kehtetuks tunnistamisele. Käesolevat määrust tuleks kohaldada üksnes abielusidemete katkemisele või nõrgenemisele. Käesoleva määruse kollisiooninormidega kindlaksmääratud õigust tuleks kohaldada lahutuse ja lahuselu

õiguslikule alusele. Eelnevalt lahendamist vajavad küsimused, nagu õigus- ja teovõime ja abielu kehtivus, ning küsimused nagu abielulahutuse või lahuselu mõju omandiõigusele, nimi, vanemlik vastutus, ülalpidamiskohustus või muud kaasnevad küsimused tuleks lahendada asjaomases osalevas liikmesriigis kohaldatavate kollisiooninormide alusel.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

(10) Selleks et määrata täpselt kindlaks käesoleva määruse territoriaalne kohaldamisala, tuleks määrata kindlaks, millised liikmesriigid tõhustatud koostöös osalevad.

Muudatusettepanek

(10) Selleks et määrata täpselt kindlaks käesoleva määruse territoriaalne kohaldamisala, tuleks **artikli 1 lõike 2 kohaselt** täpsustada, millised liikmesriigid tõhustatud koostöös osalevad.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 10 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(10 a) Käesolev määrus peaks olema üldiselt kohaldatav, mis tähendab, et selle ühtsete kollisiooninormidega võib määrata, et kohaldatakse osaleva liikmesriigi, mitteosaleva liikmesriigi või mõne kolmanda riigi õigust.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

(11) Käesolevat määrust tuleks kohaldada

Muudatusettepanek

(11) Käesolevat määrust tuleks kohaldada igat liiki kohtus. **Vajaduse korral tuleks**

igat liiki kohtus.

lugeda kohtusse pöördumine toimunuks määruse (EÜ) nr 2201/2003 kohaselt.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

(12) Selleks et võimaldada abikaasadel valida kohaldamiseks õigus, millega neil on tihe seos, või et juhul, kui nad ei ole valikut teinud, kohaldataks nende abielulahutuse või lahuselu suhtes kõnealust õigust, tuleks nimetatud õigust kohaldada ka juhul, kui tegu ei ole osaleva liikmesriigi õigusega. Teise liikmesriigi õiguse kohaldamise määramisel **võivad** kohtud saada nõukogu 28. mai 2001. aasta otsusega 2001/470/EÜ (millega luuakse tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa kohtute võrk)¹ loodud võrgustiku kaudu teavet välisriikide õiguse sisu kohta.

¹EÜT L 174, 27.6.2001, lk 25.

Muudatusettepanek

(12) Selleks et võimaldada abikaasadel valida kohaldamiseks õigus, millega neil on tihe seos, või et juhul, kui nad ei ole valikut teinud, kohaldataks nende abielulahutuse või lahuselu suhtes kõnealust õigust, tuleks nimetatud õigust kohaldada ka juhul, kui tegu ei ole osaleva liikmesriigi õigusega. Teise liikmesriigi õiguse kohaldamise määramisel **võiksid** kohtud saada nõukogu 28. mai 2001. aasta otsusega 2001/470/EÜ (millega luuakse tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa kohtute võrk), **mida on muudetud 18. juuni 2009. aasta otsusega nr 568/2009/EÜ**, loodud võrgustiku kaudu teavet välisriikide õiguse sisu kohta.

¹EÜT L 174, 27.6.2001, lk 25.

²ELT L 168, 30.6.2009, lk 35.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

(13) Kodanike suurem liikuvus nõuab ühelt poolt suuremat paindlikkust, teiselt poolt aga suuremat õiguskindlust. Selleks tuleks käesoleva määrusega anda pooltele teatav võimalus valida abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavat õigust, et suurendada kõnealustes küsimustes nende autonoomiat. **Kõnealune võimalus ei tohiks laieneda abielu kehtetuks tunnistamisele, mis on tihedalt seotud abielu kehtivuse tingimustega ja mille puhul ei ole poolte autonoomia**

Muudatusettepanek

(13) Kodanike suurem liikuvus nõuab ühelt poolt suuremat paindlikkust, teiselt poolt aga suuremat õiguskindlust. Selleks tuleks käesoleva määrusega anda pooltele teatav võimalus valida abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavat õigust, et suurendada kõnealustes küsimustes nende autonoomiat.

asjakohane.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek

(14) Abikaasadel peaks olema võimalik valida abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavaks õiguseks sellise riigi õigus, millega neil on eriline seos, või kohtu asukohariigi õigus. Abikaasade valitud **kohaldatav** õigus peab olema kooskõlas aluslepingutes **ja** Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigustega. **Võimalus valida abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavat õigust ei tohiks kahjustada lapse huve.**

Muudatusettepanek

(14) Abikaasadel peaks olema võimalik valida abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavaks õiguseks sellise riigi õigus, millega neil on eriline seos, või kohtu asukohariigi õigus. Abikaasade valitud õigus peab olema kooskõlas aluslepingutes **ning** Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigustega.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

(15) On oluline, et abikaasadel oleks enne kohaldatava õiguse määramist juurdepääs ajakohastatud teabele abielulahutust ja lahuselu käsitlevate siseriiklike ja Euroopa Liidu õigusaktide põhisisu ja menetluste kohta. Sellise juurdepääsu tagamiseks asjakohasele ja kvaliteetsele teabele ajakohastab komisjon **nõukogu** otsusega 2001/470/EÜ loodud ja üldsusele ette nähtud internetipõhises infosüsteemis korrapäraselt kõnealust teavet.

Muudatusettepanek

(15) On oluline, et abikaasadel oleks enne kohaldatava õiguse määramist juurdepääs ajakohastatud teabele abielulahutust ja lahuselu käsitlevate siseriiklike ja Euroopa Liidu õigusaktide põhisisu ja menetluste kohta. Sellise juurdepääsu tagamiseks asjakohasele ja kvaliteetsele teabele ajakohastab komisjon otsusega 2001/470/EÜ (**mida on muudetud otsusega nr 568/2009/EÜ**) loodud ja üldsusele ette nähtud internetipõhises infosüsteemis korrapäraselt kõnealust teavet.

Muudatusettepanek 15

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 15 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(15 a) Kui abielupooled ei jõua kohaldatava õiguse suhtes kokkuleppele, tuleb neil läbida lepitusmenetlus, mis hõlmab vähemalt ühte konsultatsiooni volitatud lepitajaga.

Muudatusettepanek 16

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 16**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(16) Üks käesoleva määruse peamisi põhimõtteid on, et **mõlemad** abikaasad peaksid tegema oma valiku teadlikult. Kumbki abikaasa peaks täpselt teadma, millised õiguslikud ja sotsiaalsed tagajärjed kohaldatava õiguse valimisest tulenevad. Võimalus leppida omavahel kokku kohaldatavas õiguses ei tohiks piirata kummagi abikaasa õigusi ega võrdseid võimalusi. Selleks peaksid **riikide** kohtunikud mõistma vajadust tagada, et abikaasad oleksid teadlikud kohaldatava õiguse valikut käsitleva kokkuleppe sõlmimisega kaasnevatest õiguslikest tagajärgedest.

(16) Üks käesoleva määruse peamisi põhimõtteid on, et abikaasad peaksid tegema oma valiku teadlikult. Kumbki abikaasa peaks täpselt teadma, millised õiguslikud ja sotsiaalsed tagajärjed kohaldatava õiguse valimisest tulenevad. Võimalus leppida omavahel kokku kohaldatavas õiguses ei tohiks piirata kummagi abikaasa õigusi ega võrdseid võimalusi. Selleks peaksid **osalevate liikmesriikide** kohtunikud mõistma vajadust tagada, et abikaasad oleksid teadlikud kohaldatava õiguse valikut käsitleva kokkuleppe sõlmimisega kaasnevatest õiguslikest tagajärgedest.

Muudatusettepanek 17

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 17**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(17) Tuleks kehtestada teatavad kaitsemeetmed tagamaks, et abikaasad on oma valiku tagajärgedest teadlikud. Miinimumnõudena tuleks kohaldatava õiguse valikut käsitlev kokkuleppe sõlmida kirjalikult ning sellele peaks olema märgitud kuupäev ja alla kirjutanud

(17) **Tuleks kindlaks määrata lepingu sisulist ja vormilist kehtivust reguleerivad eeskirjad, et abikaasadel oleks kergem teha teadlik valik ning et nende nõusolekut austatakse, tagamaks õiguskindluse ning õiguskaitse parema kättesaadavuse. Seoses vormilise**

mõlemad abikaasad. Kui aga selle liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa *alaline* elukoht, nähakse ette täiendavad ametlikud nõuded, tuleks järgida nimetatud nõudeid. Näiteks võivad osalevas liikmesriigis kehtida täiendavad ametlikud nõuded, mille kohaselt kõnealune kokkulepe lisatakse abielulepingule.

kehtivusega tuleks kehtestada teatavad kaitsemeetmed tagamaks, et abikaasad on oma valiku tagajärjedest teadlikud. Miinimumnõudena tuleks kohaldatava õiguse valikut käsitlev kokkulepe sõlmida kirjalikult ning sellele peaks olema märgitud kuupäev ja alla kirjutanud mõlemad abikaasad. Kui aga selle liikmesriigi õigusega, kus *nimetatud kokkuleppe sõlmimise ajal* on mõlema abikaasa *peamine* elukoht, nähakse ette täiendavad ametlikud nõuded, tuleks järgida nimetatud nõudeid. Näiteks võivad osalevas liikmesriigis kehtida täiendavad ametlikud nõuded, mille kohaselt kõnealune kokkulepe lisatakse abielulepingule. *Kui kokkuleppe sõlmimise ajal on abikaasade peamine elukoht eri osalevates liikmesriikides, kus kehtivad erinevad ametlikud nõuded, piisab ühe riigi ametlike nõuete järgimisest. Kui nimetatud kokkuleppe sõlmimise ajal on ainult ühe abikaasa peamine elukoht osalevas liikmesriigis, mille õigusega on ette nähtud täiendavad ametlikud nõuded, tuleb järgida nimetatud nõudeid.*

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 18

Komisjoni ettepanek

(18) Kohaldatava õiguse määramise kokkulepet peaks saama sõlmida ja muuta kuni kohtu poole pöördumiseni või isegi menetluse ajal, kui see on kohtu asukohariigi õiguses ette nähtud. Sellisel juhul piisab selliselt määratud kohaldatava õiguse kandmisest kohtu protokollis kooskõlas asukohariigi õigusega.

Muudatusettepanek

(18) Kohaldatava õiguse määramise kokkulepet peaks saama sõlmida ja muuta kuni kohtu poole pöördumiseni või isegi menetluse ajal, kui see on kohtu asukohariigi õiguses ette nähtud. Sellisel juhul piisab selliselt määratud kohaldatava õiguse kandmisest kohtu protokollis kooskõlas *kohtu* asukohariigi õigusega.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek

(19) Kui pooled ei ole kohaldatavat õigust valinud, tuleks käesoleva määrusega ette näha ühtlustatud kollisiooninormid, mis tugineksid tähtsusjärjekorda seatud ühendavatele teguritele, mille aluseks on abikaasade tihe seos asjaomase õigusega, et tagada õiguskindlus ja etteaimatavus ning vältida olukorda, kus üks abikaasadest nõuab abielu lahutamist enne teist, et menetlus toimuks sellise õiguse alusel, mida ta peab oma huvide kaitsmise seisukohast soodsamaks. Kõnealused ühendavad tegurid ***on validud selleks***, et tagada ***abielulahutust või lahuselu käsitlevate*** menetluste arutamine sellise õiguse alusel, millega abikaasadel on tihe seos, ***ning need annavad eelise selle riigi õigusele, kus on abikaasade alaline elukoht.***

Muudatusettepanek

(19) Kui pooled ei ole kohaldatavat õigust valinud, tuleks käesoleva määrusega ette näha ühtlustatud kollisiooninormid, mis tugineksid tähtsusjärjekorda seatud ühendavatele teguritele, mille aluseks on abikaasade tihe seos asjaomase õigusega, et tagada õiguskindlus ja etteaimatavus ning vältida olukorda, kus üks abikaasadest nõuab abielu lahutamist enne teist, et menetlus toimuks sellise õiguse alusel, mida ta peab oma huvide kaitsmise seisukohast soodsamaks. Kõnealused ühendavad tegurid ***tuleks valida nii***, et tagada ***abielulahutuse või lahuselu*** kohtuasja arutamine selle riigi õiguse alusel, millega abikaasad on tugevamalt seotud.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 19 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(19 a) Kui käesolevas määruses osutatakse kodakondsusele kui riigi õiguse kohaldamise seisukohast olemasolevale kokkupuutele, tuleks mitme riigi kodakondsuse puhul kohaldada liikmesriigi õiguses sätestatud riigi õigust, järgides seejuures täielikult Euroopa Liidu õiguse üldpõhimõtteid.

Muudatusettepanek 21

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 19 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(19 b) Kui kohtu poole pöördatakse taotlusega muuta lahuselu lahutuseks ja kui osapooled ei ole valinud kohaldatavat õigust, tuleks kohaldada lahuselule kohaldatavat õigust ka abielulahutusele. Selline järjepidevus parandaks poolte huvides etteaimatavust ja suurendaks õiguskindlust. Kui lahuselule kohaldatav õigust ei näe ette lahuselu muutmist abielulahutuseks, tuleks lahutust reguleerida kollisiooninormidega, mida kohaldatakse juhul, kui pooled ei ole valikut teinud. See ei tohiks takistada abikaasadel taotlema abielulahutust käesoleva määruse teiste eeskirjade alusel.

Muudatusettepanek 22

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 20**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(20) Olukorras, kus kohaldatavas õiguses ei ole abielulahutust ette nähtud või see ei taga ühele abikaasadest tema soo tõttu võrdset võimalust abielulahutust või lahuselu taotlema, tuleks siiski kohaldada selle riigi õigust, kus on kohtu poole pööratud.

(20) Olukorras, kus kohaldatavas õiguses ei ole abielulahutust ette nähtud või see ei taga ühele abikaasadest tema soo tõttu võrdset võimalust abielulahutust või lahuselu taotlema, tuleks siiski kohaldada selle riigi õigust, kus on kohtu poole pööratud. ***See ei tohiks siiski püüda avaliku korra (ordre public) klausli kohaldamist.***

Muudatusettepanek 23

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 21**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(21) Avaliku korra kaalutlustel peaks osalevate liikmesriikide kohtutel olema

(21) Avaliku korra kaalutlustel peaks osalevate liikmesriikide kohtutel olema

õigus erandkorras eirata välisriigi **õigust**, kui selle kohaldamine asjaomasel juhul oleks ilmselgelt vastuolus kohtu asukohariigi avaliku korraga. Sellest hoolimata ei tohiks kohtutel olla õigust teise **liikmesriigi õigust** avaliku korra kaalutlustel eirata juhul, kui see on vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga, eriti selle artikliga 21, milles keelatakse igasugune diskrimineerimine.

õigus erandkorras eirata välisriigi **õiguse sätet**, kui selle kohaldamine asjaomasel juhul oleks ilmselgelt vastuolus kohtu asukohariigi avaliku korraga. Sellest hoolimata ei tohiks kohtutel olla õigust teise **riigi õiguse sätet** avaliku korra kaalutlustel eirata juhul, kui see on vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga, eriti selle artikliga 21, milles keelatakse igasugune diskrimineerimine.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 21 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(21 a) Kui määruses on viidatud asjaolule, et selle osaleva liikmesriigi, kelle kohtu poole pöörduti, õiguse kohaselt ei ole abielulahutust ette nähtud, tuleks seda tõlgendada nii, et selle liikmesriigi õiguses puudub abielulahutuse instituut. Sellisel juhul ei tohiks kohtul olla kohustust kuulutada välja abielulahutuse otsus käesoleva määruse kohaldamise tõttu. Kui määruses on viidatud asjaolule, et osaleva liikmesriigi, kelle kohtu poole pöörduti, õiguse kohaselt ei loeta asjaomast abielu abielulahutusega seotud menetluse välja kuulutamiseks kehtivaks, tuleks seda muu seas tõlgendada nii, et selle liikmesriigi õiguses ei eksisteeri abielu. Sellisel juhul ei tohiks kohtul olla kohustust kuulutada välja abielulahutuse otsust või nõuda lahusele käesoleva määruse kohaldamise tõttu.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 22

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(22) Kuna mõnes riigis ja osalevas liikmesriigis on kaks või enam

(22) Kuna mõnes riigis ja osalevas liikmesriigis on kaks või enam

õigussüsteemi või eeskirjade kogumit, mis reguleerivad käesolevas määruses käsitletavaid küsimusi, tuleks ette näha, mil määral käesoleva määruse sätteid kohaldatakse kõnealuste riikide ja osalevate liikmesriikide eri territoriaalüksustes.

õigussüsteemi või eeskirjade kogumit, mis reguleerivad käesolevas määruses käsitletavaid küsimusi, tuleks ette näha, mil määral käesoleva määruse sätteid kohaldatakse kõnealuste riikide ja osalevate liikmesriikide eri territoriaalüksustes ***või mil määral käesoleva määruse sätteid kohaldatakse kõnealuste riikide ja osalevate liikmesriikide eri kategooriatesse kuuluvatele isikutele.***

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 22 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(22 a) Kui puuduvad eeskirjad kohaldatava õiguse määramiseks, peaksid abikaasad, kes valivad ühe osapoole riigi õiguse, samal ajal näitama, millise territoriaalüksuse õiguse osas nad kokku leppisid, kui riik, mille õigus valiti, koosneb mitmest territoriaalüksusest, millel kõigil on oma õigussüsteem või lahutusega seotud normistik.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 24

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(24) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ning järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, eelkõige selle artiklit 21, mis keelab igasuguse diskrimineerimise, sealhulgas diskrimineerimise soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse

(Ei puuduta eestikeelset versiooni.)

tõttu. Osalevate liikmesriikide kohtud peaksid käesolevat määrust kohaldama nimetatud õigusi ja põhimõtteid järgides,

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – pealkiri

Komisjoni ettepanek

Reguleerimisala

Muudatusettepanek

(Ei puuduta eestikeelset versiooni.)

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 1a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 a. Käesolevat määrust ei kohaldata alljärgnevate küsimuste suhtes, isegi kui need kerkivad abielulahutuse või lahusele menetluses vaid eelnevalt või esialgselt lahendamist vajavate küsimustena:

- a) füüsiliste isikute õigus- ja teovõime;***
- b) abielu olemasolu, kehtivus või tunnustamine;***
- c) abielu kehtetuks tunnistamine;***
- d) abikaasade nimi;***
- e) abielu omandiõiguslikud tagajärjed;***
- f) vanemlik vastutus;***
- g) ülalpidamiskohustused;***
- h) usaldusomand või pärimine.***

Selgitus

Määruse reguleerimisala tuleb täpsustada nii põhjenduses kui ka regulatiivosas, näidates ära vähemalt selle, mis reguleerimisalasse ei kuulu.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Käesoleva määruse kohaldamisel käsitatakse „osaleva liikmesriigina” liikmesriiki, kes osaleb abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas tehtavas tõhustatud koostöös vastavalt nõukogu [...] otsusele [...] tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas.

Muudatusettepanek

2. Käesoleva määruse kohaldamisel käsitatakse „osaleva liikmesriigina” liikmesriiki, kes osaleb abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas tehtavas tõhustatud koostöös vastavalt nõukogu **12. juuli 2010. aasta** otsusele **2010/405/EL** tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas **või vastavalt otsusele, mis on vastu võetud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 331 lõike 1 teise või kolmanda lõigu kohaselt.**

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 1 a

Seos määrusega (EÜ) nr 2201/2003

Käesolev määrus ei mõjuta määruse (EÜ) nr 2201/2003 kohaldamist.

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 1 b

Mõiste

Käesoleva määruse kohaldamisel hõlmab mõiste „kohus” osalevate liikmesriikide mis tahes asutust, millel on pädevus käesoleva määruse reguleerimisalasse

Muudatusettepanek 33

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – pealkiri**

Komisjoni ettepanek

Üldine kohaldatavus

Muudatusettepanek

(Ei puuduta eestikeelset versiooni.)

Muudatusettepanek 34

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 1 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

1. *Tingimusel, et see on kooskõlas aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigustega ja avaliku korra põhimõttega, võivad* abikaasad abielulahutuse ja lahusele suhtes kohaldatava õiguse määramises kokku leppida, *valides ühe* järgmistest õigustest:

Muudatusettepanek

1. Abikaasad **võivad** abielulahutuse ja lahusele suhtes kohaldatava õiguse määramises kokku leppida, **tingimusel et selleks on üks** järgmistest õigustest:

Muudatusettepanek 35

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt b**

Komisjoni ettepanek

b) selle riigi õigus, kus oli abikaasade viimane alaline elukoht, kui üks neist kokkuleppe sõlmimise ajal endiselt seal elab;

Muudatusettepanek

b) selle riigi õigus, kus oli abikaasade viimane peamine elukoht, kui üks neist kokkuleppe sõlmimise ajal endiselt seal elab, **või**

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek

c) selle riigi õigus, mille kodanik üks abikaasadest on nimetatud kokkuleppe sõlmimise ajal;

Muudatusettepanek

c) selle riigi õigus, mille kodanik üks abikaasadest on kokkuleppe sõlmimise ajal, **või**

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

d) kohtu asukohariigi õigus.

Muudatusettepanek

(Ei puuduta eestikeelset versiooni.)

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Ilma et see piiraks **lõike 4** kohaldamist, võib kohaldatava õiguse määramise kokkuleppe sõlmida ja seda muuta igal ajal, kuid hiljemalt kohtu poole pöördumise ajaks.

Muudatusettepanek

2. Ilma et see piiraks **lõike 3** kohaldamist, võib kohaldatava õiguse määramise kokkuleppe sõlmida ja seda võib muuta mis tahes ajal, kuid hiljemalt kohtu poole pöördumise ajaks.

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. **Lõikes 2 osutatud kokkuleppe sõlmitakse kirjalikult ning sellele märgitakse kuupäev ja kirjutavad alla mõlemad abikaasad. Elektroonilisel teel edastatud**

Muudatusettepanek

3. Abikaasad **võivad määrata kohaldatava õiguse ka kohtumenetluse käigus, kui see on kohtu asukohariigi õigusega ette nähtud. Sellisel juhul kannab kohus**

kokkulepe, mida on võimalik alaliselt säilitada, võrdsustatakse kirjalikult vormistatuga.

Kui aga selle osaleva liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa alaline elukoht kokkuleppe sõlmimise ajal, on kõnealust liiki kokkulepetele ette nähtud täiendavad ametlikud nõuded, järgitakse nimetatud nõudeid. Kui abikaasade alaline elukoht on eri osalevates liikmesriikides ja nende liikmesriikide õigusega on ette nähtud erinevad vorminõuded, on kokkulepe vormiliselt kehtiv juhul, kui see vastab tingimustele, mis on sätestatud ühe asjaomase riigi õiguses.

selliselt määratud kohaldatava õiguse protokollis kooskõlas kohtu asukohariigi õigusega.

Muudatusettepanek 40

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 4**

Komisjoni ettepanek

4. Abikaasad võivad määrata kohaldatava õiguse ka kohtus menetluse käigus, kui see on kohtu asukohariigi õigusega ette nähtud. Sellisel juhul kannab kohus selliselt määratud kohaldatava õiguse protokollis kooskõlas asukohariigi õigusega.

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 41

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 3 a

Nõusolek ja sisuline kehtivus

1. Õiguse valikul saavutatud kokkuleppe või sellega seotud tingimuste olemasolu ja kehtivus määratakse kindlaks selle õiguse alusel, mis kehtiks kokkuleppe või tingimuste suhtes käesoleva määruse

alusel, kui kokkulepe või tingimused kehtiksid.

2. Abikaasa võib oma nõusoleku puudumise tõendamiseks siiski tugineda selle riigi õigusele, kus asus tema peamine elukoht ajal, kui kohtu poole pööruti, kui asjaoludest ilmneb, et tema tegevuse tagajärgi ei oleks mõistlik kindlaks määrata lõikes 1 määratud õiguse alusel.

Muudatusettepanek 42

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 3 b

Vormiline kehtivus

- 1. Artikli 3 lõigetes 1 ja 2 osutatud kokkulepe sõlmitakse kirjalikult ning sellele märgitakse kuupäev ja sellele kirjutavad alla mõlemad abikaasad. Elektroonilisel teel sõlmitud kokkulepe, mida on võimalik alaliselt säilitada, võrdsustatakse kirjaliku lepinguga.*
- 2. Kui aga selle osaleva liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa peamine elukoht kokkuleppe sõlmimise ajal, on kõnealust liiki kokkulepetele ette nähtud täiendavad ametlikud nõuded, järgitakse nimetatud nõudeid.*
- 3. Kui abikaasade peamine elukoht on kokkuleppe sõlmimise ajal eri osalevates liikmesriikides ja nende riikide õigusega on ette nähtud erinevad vorminõuded, on kokkulepe vormiliselt kehtiv juhul, kui see vastab tingimustele, mis on sätestatud ühe asjaomase riigi õiguses.*
- 4. Kui kokkuleppe sõlmimise ajal on ainult ühe abikaasa peamine elukoht osalevas liikmesriigis, mille õigusega on ette nähtud täiendavad ametlikud nõuded selliste kokkulepete kohta, tuleb järgida nimetatud nõudeid.*

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 4 a

Lahuselu muutmine abielulahutuseks

1. Lahuselu muutmisel abielulahutuseks kohaldatakse lahuselu suhtes kohaldatud õigust ka abielulahutuse suhtes, kui pooled ei ole kooskõlas artikliga 3 kokku leppinud teisiti.

2. Kuid kui lahuselu suhtes kohaldatud õigus ei näe ette lahuselu muutmist abielulahutuseks, kohaldatakse artiklit 4, kui pooled ei ole kooskõlas artikliga 3 kokku leppinud teisiti.

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Kohtu asukohariigi õiguse kohaldamine

Kui artiklist 3 või 4 tulenevalt kohaldatava õiguse kohaselt ei ole abielulahutust ette nähtud või kui see ei taga ühele abikaasadest tema soo tõttu võrdset võimalust abielulahutust või lahuselu taotleda, kohaldatakse kohtu asukohariigi õigust.

(Ei puuduta eestikeelset versiooni.)

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 7 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 7 a

Erinevused siseriiklikes õigusaktides

Käesolevas määruses ei kohusta miski selle osaleva liikmesriigi kohtuid, kelle õiguses ei ole abielulahutust ette nähtud või ei loeta asjaomast abielu abielulahutusega seotud menetluse välja kuulutamiseks kehtivaks, kuulutama välja abielulahutuse otsust käesoleva määruse kohaldamise tõttu.

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 8

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Mitme õiguskorraga riigid

*Kahe või enama õiguskorraga riigid –
territoriaalüksused*

1. Kui riik koosneb mitmest territoriaalüksusest, millest igaühes kehtivad abielulahutuse ja lahusele suhtes oma õigusnormid, käsitatakse käesoleva määruse alusel kohaldatava õiguse kindlaksmääramisel iga territoriaalüksust omaette riigina.

1. Kui riik koosneb mitmest territoriaalüksusest, millest igaühes kehtivad abielulahutuse ja lahusele suhtes oma õigusnormid, käsitatakse käesoleva määruse alusel kohaldatava õiguse kindlaksmääramisel iga territoriaalüksust omaette riigina.

1 a. Sellises riigis käsitatakse:

a) viiteid peamisele elukohale kõnealuses riigis viidetena peamisele elukohale antud riigi territoriaalüksuses;

b) viiteid kodakondsusele viidetena kõnealuse riigi õigusega kindlaksmääratud territoriaalüksusele või asjaomaste eeskirjade puudumisel osapoolte valitud territoriaalüksusele või valiku puudumisel territoriaalüksusele, millega abikaasal või abikaasadel on

kõige tugevam seos.

Muudatusettepanek 47

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 8 a

***Kahe või enama õiguskorraga riigid ja
isikutevahelised konfliktid***

***Sellises riigis, kus käesoleva määrusega
reguleeritud küsimuste suhtes
kohaldatakse eri kategooriatesse
kuuluvate isikutele kahte või enamat
õigussüsteemi või normistikku,
käsitatakse viiteid selle riigi õigusele kui
viiteid õigussüsteemile, mis on määratud
kindlaks selle riigi kehtivate eeskirjadega.
Selliste eeskirjade puudumisel
kohaldatakse sellist õigussüsteemi või
normistikku, millega abikaasal või
abikaasadel on kõige tugevam seos.***

Muudatusettepanek 48

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 8 b

***Käesoleva määruse kohaldamata jätmine
sisekonfliktide korral***

***Osalev liikmesriik, milles käesoleva
määrusega reguleeritud küsimuste osas
kehtivad erinevad õigussüsteemid või
normistikud, ei pea käesolevat määrust
kohaldama selliste õigusnormide
vastuolude suhtes, mis on tekkinud
üksnes erinevate õigussüsteemide või
normistike vahel.***

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 9 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) *vorminõuded* seoses kohaldatava õiguse valikut käsitlevate kokkulepetega; ning

Muudatusettepanek

a) *ametlikud nõuded* seoses kohaldatava õiguse valikut käsitlevate kokkulepetega *vastavalt artikli 3b lõigetele 2–4*; ning

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 10 – lõige 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

1. Käesolevat määrust kohaldatakse kohtumenetluste suhtes, mis on algatatud *pärast artiklis 13* sätestatud määruse kohaldamise alguse *kuupäeva*, ja artiklis 3 osutatud kokkulepete suhtes, mis on sõlmitud *pärast* nimetatud *kuupäeva*.

Muudatusettepanek

1. Käesolevat määrust kohaldatakse kohtumenetluste suhtes, mis on algatatud *alates artiklis 13* sätestatud määruse kohaldamise alguse *kuupäevast*, ja artiklis 3 osutatud kokkulepete suhtes, mis on sõlmitud *alates* nimetatud *kuupäevast*.

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 10 – lõige 1 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Kohaldatava õiguse valikut käsitlev kokkulepe, mis on sõlmitud *osaleva liikmesriigi õiguse kohaselt* enne käesoleva määruse kohaldamise alguse kuupäeva, jõustub siiski samuti, tingimusel et see vastab *artikli 3 lõike 3 esimeses lõigus sätestatud tingimustele*.

Muudatusettepanek

Kohaldatava õiguse valikut käsitlev kokkulepe, mis on sõlmitud enne käesoleva määruse kohaldamise alguse kuupäeva, jõustub siiski samuti, tingimusel et see vastab *artiklitele 3a ja 3b*.

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 11 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. *Ilma et see piiraks osalevatele liikmesriikidele Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklist 351 tulenevaid kohustusi, ei mõjuta* käesolev määrus selliste *kahe- või mitmepoolsete* konventsioonide kohaldamist, mille osalisteks käesoleva määruse vastuvõtmise ajal on üks või mitu osalevat liikmesriiki ning *mis käsitlevad käesoleva määrusega reguleeritud küsimusi*.

Muudatusettepanek

1. Käesolev määrus *ei mõjuta* selliste *rahvusvaheliste* konventsioonide kohaldamist, mille osalisteks käesoleva määruse *või artikli 1 lõikes 2 osutatud otsuse* vastuvõtmise ajal on üks või mitu osalevat liikmesriiki ning *millega sätestatakse abielulahutuse või lahuseluga seotud kollisiooninormid*.

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 11 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. *Olenemata lõikest 1 on* käesolev määrus *osalevate liikmesriikide vahelistes suhetes* ülimuslik konventsioonide suhtes, mis käsitlevad käesoleva määrusega reguleeritud küsimusi *ja milles osalevad liikmesriigid on osalised*.

Muudatusettepanek

2. Käesolev määrus *on siiski* ülimuslik konventsioonide suhtes, mis *on sõlmitud üksnes kahe või enama osaleva liikmesriigi vahel, sellisel määral, mil need konventsioonid* käsitlevad käesoleva määrusega reguleeritud küsimusi.

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 12 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta hiljemalt *viis* aastat pärast käesoleva määruse *kohaldamise algust*. Vajaduse korral lisatakse aruandele ettepanekud käesoleva määruse kohandamiseks.

Muudatusettepanek

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta hiljemalt *viis* aastat pärast käesoleva määruse *jõustumist ja seejärel iga viie aasta järel*. Vajaduse korral lisatakse aruandele ettepanekud käesoleva määruse kohandamiseks.

Muudatusettepanek 55

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 12 – lõige 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 a. Selleks edastavad osalevad liikmesriigid komisjonile asjakohase teabe käesoleva määruse kohaldamise kohta nende kohtutes.

Muudatusettepanek 56

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 13 – lõige 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriikide suhtes, kes osalevad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 331 lõike 1 teise või kolmanda lõigu kohaselt vastu võetud otsuse alusel, kohaldatakse käesolevat määrust asjaomases otsuses osutatud kuupäevast.